

ryba - gréc. *ichthys*; lat. *piscis*; Becker: ryba je symbolicky blízka vodnému živlu (pozri *voda*); u veľa národov je *symbolom plodnosti* a symbolom *smrti*; ako symbol *života* a plodnosti je ryba rozšíreným *talizmanom*; v Egypte boli rôzne druhy rýb v určitých oblastiach a v určitom období považované za sväté, často však súčasne nebezpečné; ryba je jedným z najstarších symbolov *Krista*; zrejme to súviselo so začiatkom obdobia Rýb, ktoré pripadalo na dátum Kristovho verejného vystúpenia; Kristus ako ryba je preto obsahom v nevedomí (*voda*), ktoré prináša spásu; tiež sa poukazovalo na grécky názov ryby - *ichthys*, ako na *akrostich* slov *Iesous Christos Theou Hyios Soter* (Ježiš, Kristus, Boží Syn, Spasiteľ) aj pokrstení kresťania sa chápali ako ryby, ktoré sa vo vode *krstu* opäť narodili; ako stelesnenie Krista môže byť ryba rovnako obrazom duchovnej potraviny a predovšetkým na vyobrazeniach spolu s *chlebom* aj symbolom *eucharistie*; v *lamaizme* dve rybky „sergij ňa“ sú symbolom voľnosti a v prenesenom význame duchovným vyslobodením, a preto sú jedným z *ôsmich budhistických symbolov šťastia (lamaizmus)*; *Ryby (Pisces)* sú dvanástym, čiže posledným znamením *zverokruhu* a zodpovedajú tretiemu zinnému mesiacu; ryby sú vodné znamenie, ženské (pozri *ženský princíp*), *negatívne* (pasívne) a pohyblivé; pozri *osem budhistických symbolov*: dve ryby

1. ranokresťanské symbolické zobrazenie *Ježiša Krista* (pozri *ichthys*, *christogram*); v kresťanstve do 4. st. v spojení s *kotvou* symbol *viery*, odkaz na *Krista* a *eucharistiu*

2. *atribút apoštola Petra*

3. *symbol plodnosti*; v podobe ryby s chvostov z *figovníku* zobrazovaný aj *falos*

4. v *astrologii* zverokruhové znamenie: *Ryby*

5. v *budhizme* pozri *mudra*; *osem budhistických symbolov*

6. v indiánskej mytológii pozri *Kukulkan*

7. v *gréckej mytológii* atribút *Poseidóna*

8. v *egyptskej mytológii* pozri *Texty pyramíd*

Hall: ryba, ktorá sa stala tiež symbolom samotného Krista (*ichthys*), sa vyskytuje na *pečatiach* a lampách, v rímskych *katakombách* a na *sarkofágoch*; príbeh o *Jonášovi*, symbolizujúci *vzkriesenie*, sa objavuje v *pohrebnom* umení 3. st.; ryba je atribútom *Antona Paduánskeho*, ktorý kázal rybám, *apoštola Petra*, veronského biskupa *Zenona*, ktorému ryba visí z *barle*; ryba sa objavuje v *apokryfnom* výjave *Tobiáša* nesúceho rybu a sprevádzaného anjelom, ďalej v výjave *učenikov* v člene, chytajúcich ryby do sietí, ďalej výjav Kristovho *Zázračného rybolovu*, ďalej *Nasýtenia piatich tisícov/Rozmnoženie chlebov a rýb*, *Peniaz dane 2*; v profánnom umení majú morské božstvá, najmä *Tritóni* a *Nereídy*, často rybie chvosty a niekedy aj plutvy (pozri *bohovia vodní*); starý morský boh *Glaukos* v podobe ryby prenasleduje dievča *Skyllu*; rybári na brehu rieky niekedy symbolizujú *vodu* v alegórii štyroch živlov;

Biedermann: ryby ako živočíchy vodné majú hlboký symbolický význam; v starom Egypte boli potravou ľudu a ich konzumovanie sa zakazovalo posvätným osobám, kňazom a *faraónom*; ako mŕtvi obyvatelia hlbín sa často pokladali za príšery a v mytológii hrali *negatívnu* úlohu; napr. v Egypte sa im pripisovalo im napr. že zožrali *falus* boha *Usireva*, keď ho jeho telo roztrhal zákerný brat *Sutech*; niektoré druhy rýb sa však pokladali za posvätné a božské, ako napr. *úhor* boha z *Heliopolisu* a ostriež bohyně *Neit*; v staroindických mýtoch sa uvádza, že pri veľkej *potope* zachránil boh *Višnu*, premenený na rybu, praotca ľudstva *Manua*; v starej Číne bola ryba (jü) symbolom *šťastia* a *blahobytu*; ryba a voda boli symbolom *sexuálnych* radovánok; v mnohých starých náboženstvách sa ryby spájajú s bohyňami *lásky* a s *plodnosťou* prírody; na druhej strane sa však tento „studenokrvný“ živočích, ktorý nepodlieha „ohňu náruživosti“ používa ako sakrálné jedlo a *obeta*; pozoruhodné je, že ryby, pre neznalosť ich spôsobu života, boli v *antike* (napr. *Aristotelom*) považované za jednopohlavné, čo určite ovplyvnilo ich symbolickú hodnotu ako studenokrvných vodných bytostí; v Stredomorí bola ryba symbolom *šťastia*, čo sa zachovalo dodnes v tradičných oslavách prechodu starého roka do nového; v kresťanstve bola ryba (*ichthys*) *akrostichom*, t.j. slovom zloženým z počiatočných písmen teologického výrazu *Iesous Christos Theoi Hyios Soter*; tento symbol či písmenný alebo obrázkový v podobe ryby slúžil ako tajné poznávacie znamenie kresťanov medzi nepriateľskými pohanmi (Rimanmi); symbol ryby sa hojne používal v období raného kresťanstva až do konca 4. st.; uvedené vysvetlenie však nie je jediné, lebo spájanie ryby s kresťanstvom podporuje aj kúpeľ v *krstiteľnici* (lat. *piscina* - v doslovnom preklade rybník) a označovanie *apoštolov* ako rybárov ľudí; ďalšia spojitosť rýb s kresťanstvom pramení v *astrologických* okolnostiach obdobia Rýb; konjunkcia najväčších planét Jupitera a Saturna, tzv. *conjunctio aurea*, bola roku 7 pr.Kr., čo je pravdepodobne najsprávnejší dátum narodenia Ježiša Krista, bola tri razy v znamení Rýb (pozri *mesačné znamenia*, *zverokruh*); v tomto znamení sa takisto nachádzal aj jarný bod; Ježiš by preto mal byť prvým stelesnením obdobia Rýb; ryba sa objavuje v ranokresťanských maľbách na stenách rímskych *katakomb* ako

symbol *eucharistie/oltárnej sviatosti*; až do neskorého stredoveku ryba nechýba na obrazoch *Poslednej večere* vedľa *chleba* a kalicha s *vínom*; novokrstencov nazývali raní kresťania *pisculi* (lat. rybička) alebo *ichthys* (gréč. ryba); ryba sa stala spolu s *chlebom* Božím pokrmom; v kresťanských špekuláciách sa porovnávajú ryby, ktoré boli pri dávných *potopách sveta* ušetrené Božej kliatby, ku kresťanom, ktorí po krste získavajú Božiu ochranu; v stredovekom umení sa interpretuje legendárny rybár *Trinaklia* s tromi telami a jednou hlavou za symbol *trojjednosti*; ryby sú často *atribútmi* svätcov, napr. *Brendana*, *Makkovia*, *apoštola Petra*, *Alžbety Durínskej* a *Antona Paduánskeho*, ktorý vraj kázal rybám; v biblickej *typológii*, ktorá hľadá vzťahy elementov *Starého* a *Nového zákona* (pozri *paralelizmus*) je veľryba, ktorá prehltla *Jonáša* a potom ho vyplula, symbolom *Krista*, ktorý vstal z mŕtvych; v Japonsku patrí ryba (sakama) k základným potravinám a konzumuje sa sušená (sašimí), varená alebo pečená na oleji; veľa druhov rýb je tradičným symbolom, napr. *kapor*, ktorý dokáže zvládnuť protiprúd aj vodopád, je *symbolom odvahy, sily a vytrvalosti*; na Sviatok chlapcov, ktorý sa v Japonsku oslavuje 5.mája, je zvykom pred každým domom, v ktorom bývajú chlapci, vyvesiť vlajky s obrazom kapra (koinobori); v *alchýmii* znázorňovali dve ryby v rieke praesencie sulphur a mercurius (síru a ortuť, dva elementy v zmysle duálneho systému, ktoré v čistej forme majú dať vzniknúť *zlatu*); v *astrologickej* symbolike je znamenie *Rýb* posledným znamením *zverokruhu*; podľa mnohých astrologov sa ľuďom narodeným pod týmto znamením sa pripisuje snaha o mier a bratstvo, dokonalosť a sústredenosť a trpezlivé bádanie až do konca; nemecký psychológ E. Aeppli, ktorý sa zaoberal hĺbkovou psychológiou, hovorí, že „ryba, ako studenokrvný živočích budí obdiv a úctu svojimi schopnosťami pohybu vo vode; rybie mäso sa nepokladá za skutočné zvieracie mäso a možno ho konzumovať po čas *pôstu* pri zázraku nasýtenia päťtisícového zástupu požehnal Ježiš päť *chlebov* a dve ryby a dokázal nimi všetkých nasýtiť (*Lukáš 9,16*; pozri *symboly číselné: 5*); stotožniť sa s bytosťou ryby znamená vo všeobecnosti splynúť so studenokrvnou praformou ľudskej existencie, s hlboko skrytými vrstvami duševna... preto ten, kto sa vydá na púť do hlbín, podobne ako prorok *Jonáš*, najskôr pohltенý rybou s pažerákom veľryby a až neskôr (premenený) vyvrhnutý na svetlý breh nového vedomia“; ryby, ako aj ďalšie vodné živočích, pokladá hĺbková psychológia za symbol nevedomia; sú stelesnením „živého“ obsahu hlbokkej vrstvy osobnosti, ktorá je úzko spätá s plodnosťou a so životodarnými silami vnútorných „materských svetov“; človek má oddávna rozporný postoj k vlastným psychickým hĺbkam a obsahom svojho vnútra, čo možno hodnotiť, podobne ako v prípade *hada* pozitívne aj negatívne; bájne rybie obludy (*monštrá*) v starých knihách o zvieratách výrazne ilustrujú strach aj obdiv k obyvateľom hlbín; ryba ako symbol v *sne* je pre hĺbkovú psychológiu skrytým obrazom *penisu*, ktorý sa dokonca v hovorovej turečtine označuje ako „jednooká ryba“; vo zverokruhových znameniach Ryby spojené s *koralom*

Obuchová: v Číne je ryba jeden z najobľúbenejších dekoratívnych a *enigmatických* motívov; nakoľko slovo ryba (jü) znie rovnako ako slová nadbytok, prebytok (hoci sa píše odlišným znakom), sú ryby predurčené za symbol *bohatstva* a prosperity; ryba navyše patrí medzi kráľovské *atribúty*, lebo ju môže uloviť iba schopný rybár; je dôležitou súčasťou rituálnych *obetí*; napr. v strednej Číne bolo zvykom obetovať bohu bohatstva rybiu hlavu (jü-tchou) v nádeji, že sa stane symbolom počiatočného, prvotného (tchou) nadbytku (jü); s týmto enigmatickým významom súvisí tiež veľká obľuba rybích chodov na všetkých slávnostných tabuliach, ale osobitne na *Nový rok*, kde symbolizuje "nadbytok rok po roku"; ryba môže vystupovať nielen ako fonetický, ale aj ako kvalitatívny symbol; v čínskych riekach býva dostatok rýb, preto býva oceňovaná aj ich reprodukčná schopnosť; o rybách sa verí, že sú vo svojom prostredí spokojné a preto ich obrázok naznačuje spokojnosť a vyrovnanosť so životom; v najstaršej čínskej literatúre je zachytená povera, že bohatstvo rýb vo vodách predpovedá dobrú úrodu na súši; ak by však boli videné ryby, ako plávajú v húfě proti prúdu, predpovedalo to rebéliu proti súčasnému spoločenskému poriadku a občianske nepokoje; ryby sú v Číne oceňované aj z estetického hľadiska; bolo vyšľachtených veľa druhov okrasných rybiek pre rybníky a porcelánové nádrže, ktoré s obľubou umiestňovali na nádvorie svojich domov v nádeji, že symbolický prebytok sa stane skutočnosťou; predovšetkým zlatá ryбка (t'in-jü) je symbolom bohatcov, pretože jej meno znie podobne ako spojenie t'in jü, čiže dostatok zlata; zo všetkých druhov sú ako dekoratívny prvok na *porceláne* aj ľudových obrázkoch najčastejšie vedľa zlatých rybiek používaní kapor a ostriež; kapor je obdivovaný pre svoju schopnosť bojovať s prúdom, a preto sa stal symbolom trpezlivosti a vytrvalosti; jeho obrázok umiestnený vo vnútri obydlia je názornou pripomienkou týchto cností pre mladých členov rodiny; kapor sa čínsky povie li, čo je homofónne (rovnako znejúce) ako slovo prosperch; štylizovaný obrázok kapra je bežnou dekoráciou v malých dielnach a reštauráciách; kapor je tiež symbolom literárnej slávy alebo zdarného absolvovania cisárskych skúšok; vraj sa kedysi našli v bruchu kapra akési listy, takže kapor je aj symbolom tajnej korešpondencie

-v súvislosti s heslom *christogram*: christogram spájaný aj so symbolom *holubice*, ryby (pozri *ichthus*), *páva*, *lode* apod.

www v súvislosti s heslom *Texty pyramid*: texty sú napísané v *hieroglyfoch* a archaický jazyk niektorých partii ukazuje, že ide o starobylé zarietadlá; orientácia v textoch je zložitá a vyžaduje rozsiahle znalosti egyptského náboženstva, lebo je v nich celý rad narážok na vtedajšie mýty; sú veľmi časté a z dnešného pohľadu ťažko pochopiteľné prirovnania, skratky a symboly; ich jednotlivé preklady sa radikálne líšia; niekedy sú znehodnocované tým, že ak egyptský prekladateľ niektorej pasáži nerozumel, tak ju proste vynechal; v textoch nesmeli byť použité hieroglyfy, ktorých predlohy by mohli akokoľvek faraóna poškodiť alebo ohroziť, napr. sa verilo, že ryby prinášajú smolu, a preto bol ich znak deformovaný alebo vynechaný

-v súvislosti s heslom *Velinas*: litovský boh Velinas sa niekedy premení na rybu; chytenej šťuke alebo ostriežovi narastú rohy a krídla, načo sa premení na príšeru a zmizne; tieto ryby môžu niekedy prevrátiť a potopiť *lod'*

pozri *kozoryba*, *veľryba*, *šťuka*, *sumec*, *kapor*, *žralok*, *raja*, *vorvaň*, *haring*, *losos*; *akvárium*; *sv. Benno*, *Jonáš*, *Tobiáš*

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D1%85%D1%83%D0%B0>

[http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Fisch_\(Bildende_Kunst\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Fisch_(Bildende_Kunst))

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.O_1108 (prehľad diel)

Tanier (grécka červeno figurová keramika, 350 pr.Kr.)

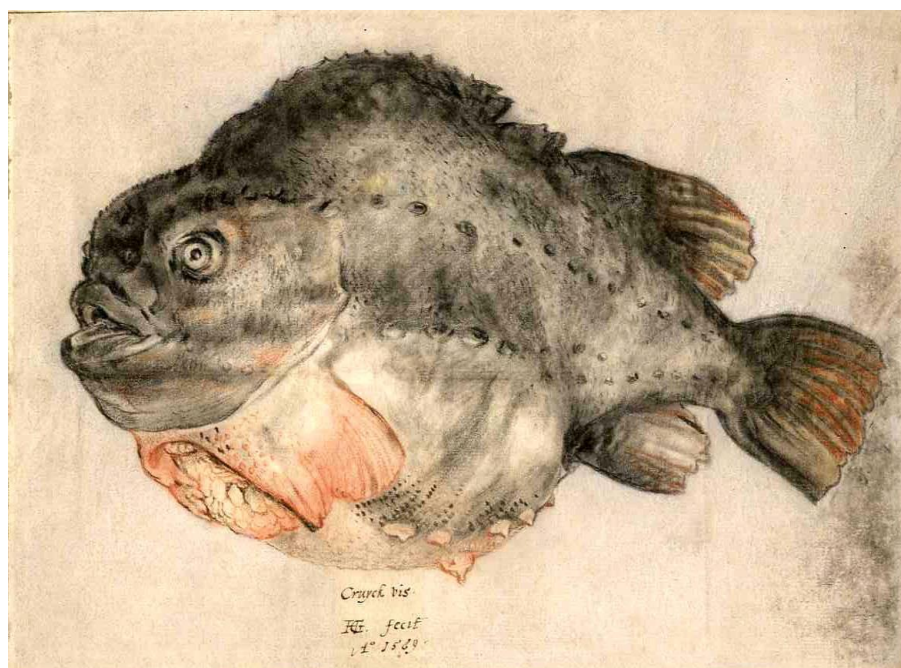
O. Magnus: Ostrov Thule (ilustrácia z „Carta marina“, 16.st.)

P. van der Heyden (podľa P. Bruegela st.): Veľké ryby jedia malé ryby

P. Brueghel St.: Veľké ryby jedia malé ryby

H. Goltzius: Ryba cruck (kresba čiernou a červenou kriedou a perokresba, 1569)

P. Veronese: Sv. Anton káže rybám (1580)

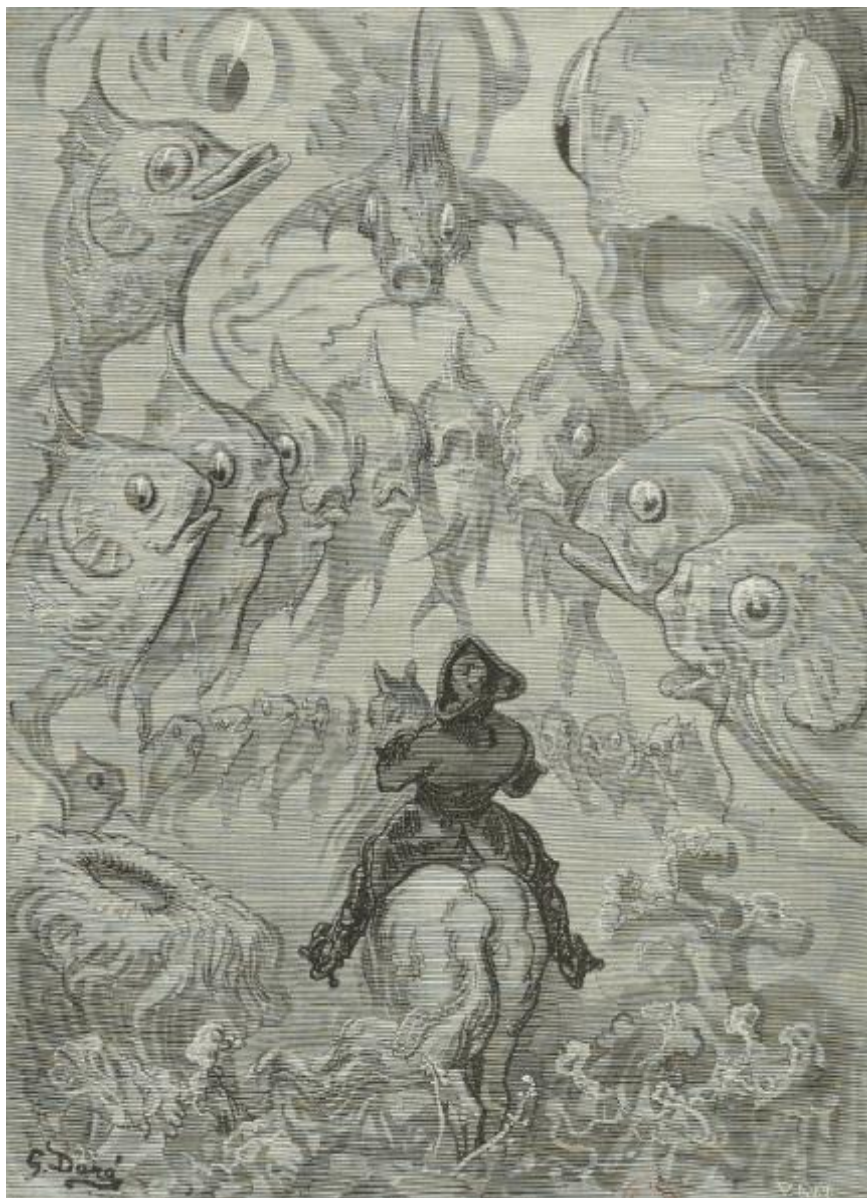
L. E. Melendez: Zátišie (bodegón, 1772)

Taliansky maliar (pôvodne Abraham van Beyeren): Zátišie s rybami (1650-1670)

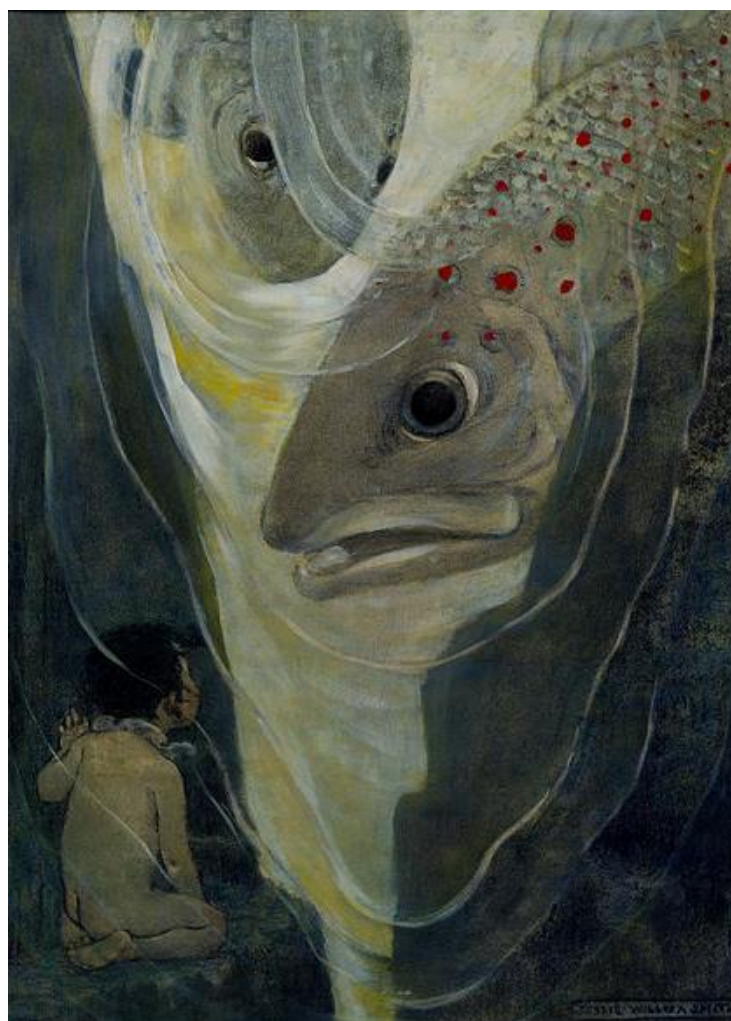
Podľa Abraham van Beyeren: Zátišie s rybami (166-1670)

G. Doré: Ilustrácia k Raspeho Obdivuhodným dobrodružstvám baróna Münchhausena (1862)

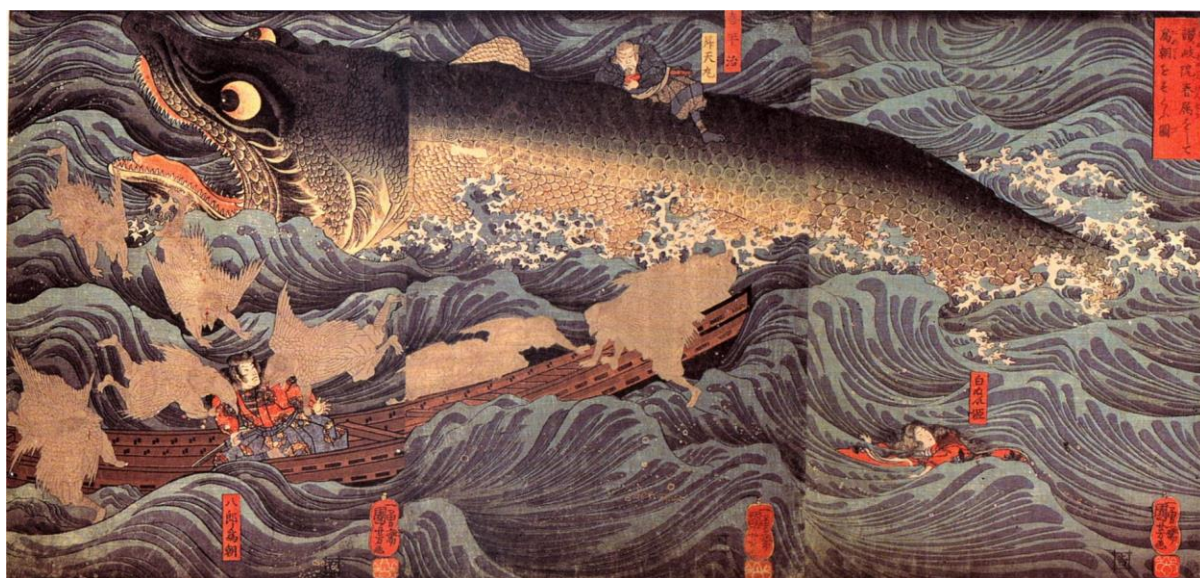
H. de Vos: Štúdia havajských rýb (1898)

J. W. Smith: Vodníkovo dieťa (ilustrácia, 1916)

Hendrikje Kühne a Beate Klein: Nádrž s rybami (skladačka z odrezkov, detail)

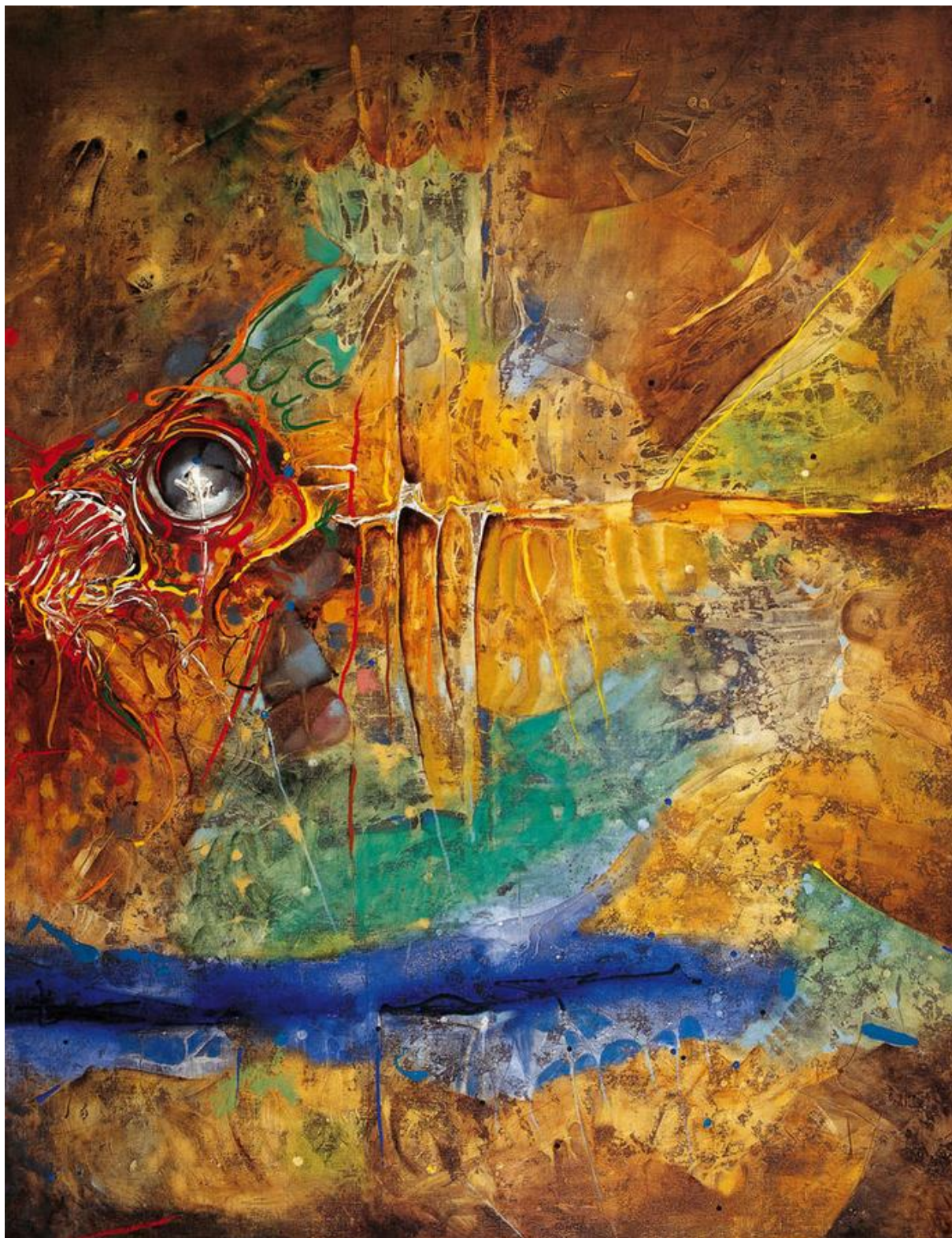
U. Kuniyoshi: Tametomoa zachránil z mora netvory Tengu (19.st.)

Čínsky rezaný papier

I. Pavle: Tichá dohoda A (2005)

I. Pavle: Tichá dohoda B (2005)

I. Pavle: Ryba (akryl, olej na dreve, 2011)

I. Pavle: Aqua (akryl, olej na plátne, 2011)

ryba zlatá - zlatá rybka

„rybár cirkvi“ - symbolické pomenovanie *apoštola Petra*, s odkazom na jeho pôvodné zamestnanie rybára > ryba sa stáva jeho atribútom; postava rybára je jedným s vlastných motívov *ranokresťanského umenia*

rybári, rybárstvo - pozri *Hekaté; Fu Hsi; kotva, ryba*

Eberhard v súvislosti s heslom *Kuan-jin*: sprievodcami bohyně sú chlapec s fľašou a dievča s vřbovou vetvičkou; v pobrežných oblastiach južnej Číny je často stotožňovaná s bohyňou *Ma-cu*, ktorú najneskôr od 11.st. uctievali rybári a pltníci; pozri *čínski bohovia*

Duccio: Povolanie apoštolov Petra a Ondreja (1308-1311)

Ch. Weigel st.: Rybár (medirytina, 1698)

J. Saenredam: Diana predsedajúca navigácii a rybolovu (zo série siedmich bohov planét, 17.st.)

C. Cock: Aqua (16.-17.st.)

P. Galle: Rybári v rieke pretekajúcej mestom (rytina, 16.-17.st.)

P. Galle: Rybári v rieke (rytina, 16.-17.st.)

J. J. A. Le Veau (rytec) podľa F. E. Weirrottera: Marína (1750-1786)

Autor neuvodený: Rybolov na mori (rytina, ilustrácia k Nederlandsche Oorlogen od Pietera Christiaensz Bor, 1679)

R. J. van Vries: Riečna krajina s rybármi na lodi (17.st.)

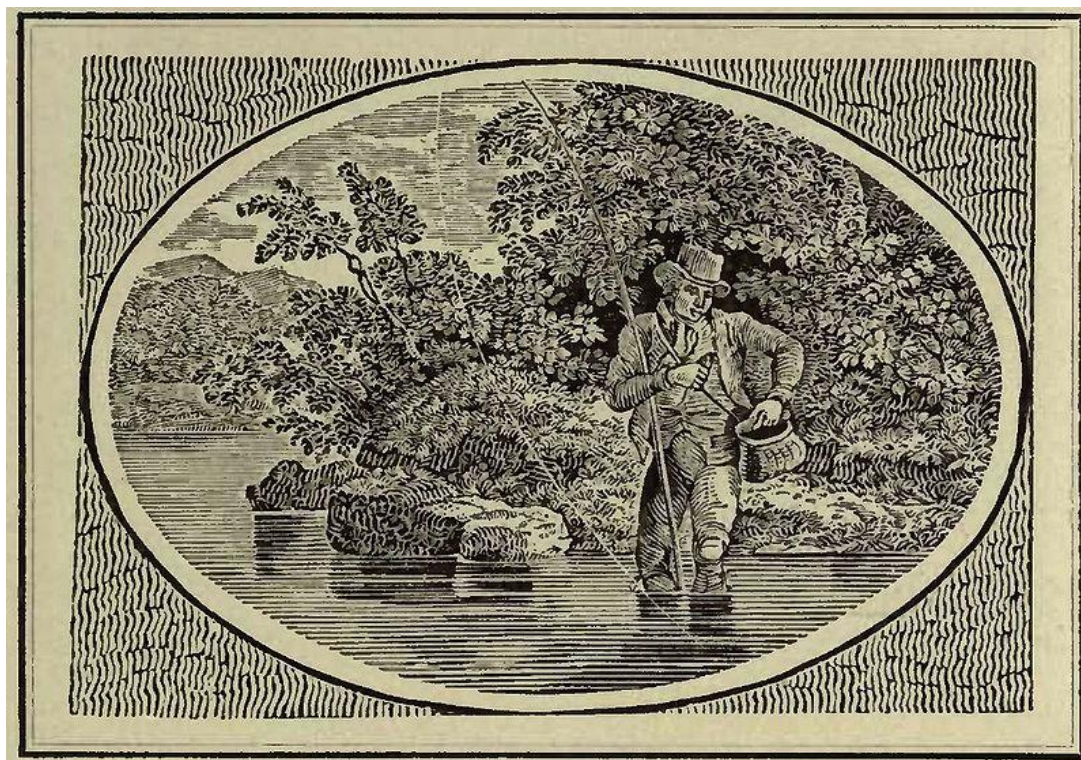
R. J. van Vries: Holandská riečna krajina so zničenou vežou a rybármi (17.st.)

W. Turner: Východ slnka vo Vagour, rybári čistia ryby na predaj (1807)

J. J. van Goyen: Lávka s rybármi (1651)

T. Bewick: Rybár a malá ryba (ilustrácia k Ezopovým bájkam, 1885)

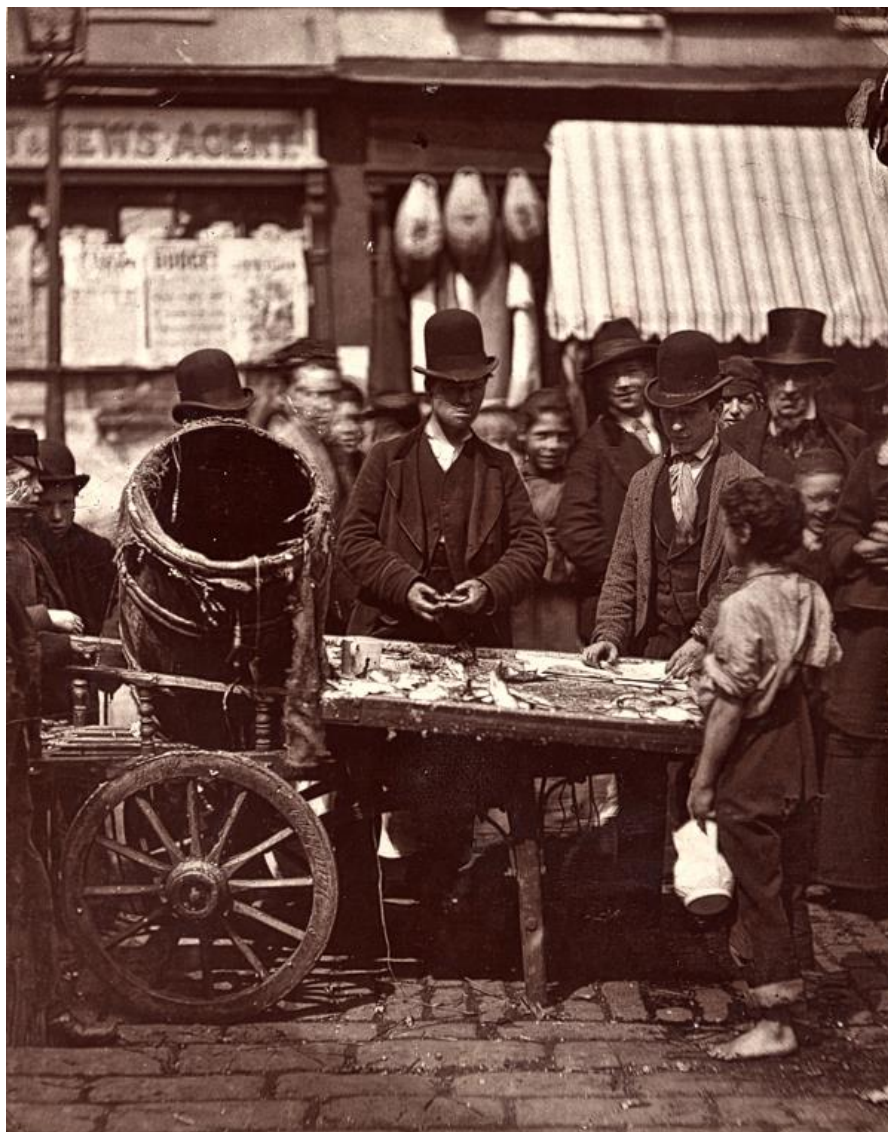
V. G. Perov: Rybár (1871)

S. T. Forbes: - (19.-20.st.)

F. S. Haden: Rybár (lept, 1877)

J. Thomson: Lacné ryby zo St Giles (woodburytypia z cyklu Pouličný život v Londýne, 1877)

L. Medňanský: Rybačka za mesačného svitu (1880-1900)

L. Medňanský: Rybárčenie na Tise

L. Medňanský: Rybár (1890)

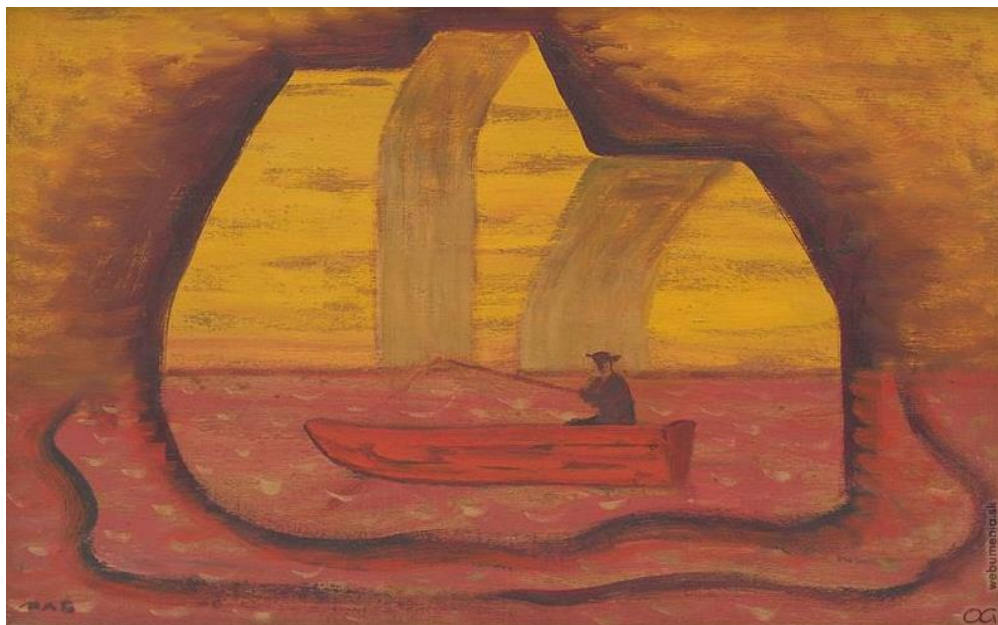
W. S. Mount: Lovci úhorov v Setauke (1845)

J. Krutek: Rybársky domec pri Dunaji (1942)

S. Valadon: Kontrola siete

M. A. Bazovský: Rybár (1953)

J. Jakoby: Rybári (1969)

J. Lada: O rybárovi (ilustrácia Ezopovej bajky)

K. Utagawa: Pohľad na horu Fudži (19.st.)

„rybári duší“ - pozri *Povolanie prvých učeníkov*

rybárik - český výraz ledňáček; Biedermann: vták, ktorý je v spise *Physiologus* (pozri *bestiár*) symbolom *detí*, ktoré sa nevedia odpútať od matky (pozri *láska detí k rodičom*); túto vlastnosť zdieľa s *chochláčom*, *bocianom* a *dudkom*

Becker: často lieta v pároch, preto je v Číne symbolom *manželského šťastia*; v kresťanskej symbolike je obrazom *Krista a vzkriesenia*, lebo podľa stredovekého poňatia každoročne mení všetko svoje perie; rybárik bol aj symbolom *manželskej lásky*; keď si v *Ovídiových Metamorfózach* Alkyomené zúfala nad smrťou svojho manžela, kráľa Keýka, boli oba premenení na rybárikov (Zamarovský uvádza *alky*)

Heinz-Mohr: rybárik je symbolom *vzkriesenia*, lebo podľa stredovekého poňatia prírody každým rokom obnovuje svoje perie; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; vták; Karlov most; Keyx*

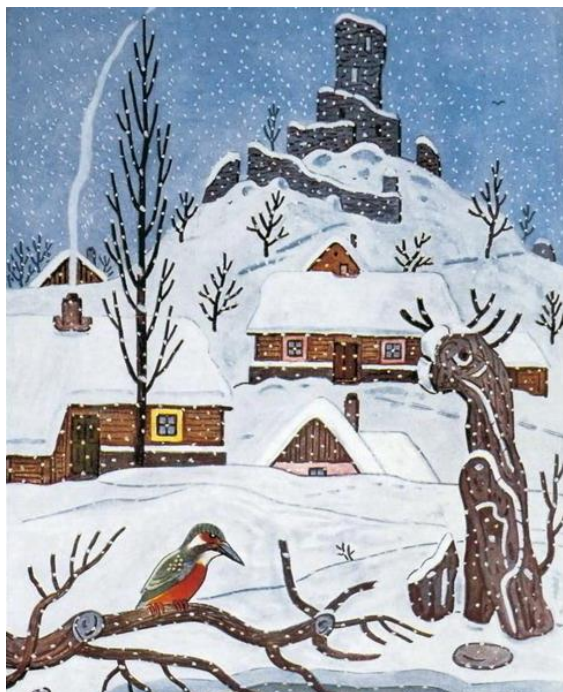
-podľa stredovekých *bestiárov* rybárik kladie vajíčka v polovine zimy, kedy sú na mori silné vlny; kladie ich 14 dní a počas tejto doby sa búrky zázračne upokoja; námorníci týmto dvom týždňom hovoria „dni rybárika“

Rybárik (Biblia Václava IV., 15.st.)

Rybárik (iluminácia zo stredovekého bestiára)

J. Lada

M. Hanák: Ilustrácia

M. Hanák: Ilustrácia

rybársky prsteň - lat. *annulus piscatoris*; *pečatný prsteň pápeža* s vyobrazením apoštola Petra, rybára cirkvi; nosený iba pápežom a po jeho smrti býva rozlomený, aby nemohol byť zneužitý na vydávanie nariadení, kým nebude právoplatne zvolený nový pápež; na prstene býva reliéf sv. Petra v člene, odkazujúci na tradíciu apoštolov „rybárov ľudí“ (*Marek 1,17*); prsteň bol používaný až do 1842 na pečatenie oficiálnych dokumentov podpísaných pápežom; pozri *insignie cirkevné, prsteň; breve*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Annulus_piscatorius.png

http://cs.wikipedia.org/wiki/Ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%BD_prsten

https://en.wikipedia.org/wiki/Ring_of_the_Fisherman

Rafael Santi: Julius II. (1511)

Pierre Subleyras: Benedikt XIV. (18.st.)

„rybí mechúr“ - ornament tvarom pripomínajúci mechúr ryby; vyvinutý z antickej *palmety* (pozri Baleka: *ornament*); súčasť *keltskej*, *írskej* a *anglosaskej* knižnej *ornamentiky* (pozri *Book of Lindisfarne*, *Book of Kells*, *izulárne písmo*, *anglo-írske umenie*); v *gotike* sa objavuje v podobe *flambeau/plamienka*; spájaný do rôznych zostáv, najmä kruhových, v ktorých tri (*triskeles*) aj viac prvkov vytvárajú rotačný ornament, umiestňovaný v *rozetách* a *oblúkoch*; taliansky výraz „*vestica piscis*“, ktorý tiež znamená „rybí mechúr“ je termín používaný pre *mandorlu*

rybí trh - pozri *trh*, *ryba*; *J. Beuckelauer*

J. Brueghel I.: Veľký rybí trh (1603)

J. Beuckelauer: Rybí trh (1568)

J. Beuckelaer: Štyri elementy – Voda (16.st.)

F. Snyders: Predavač rýb (17.st.)

F. Snyders a C. de Vos (postavy): Rybí trh (1620-1630)

F. Snyders: Rybí trh (17.st.)

F. Snyders, A. van Dyck (postavy): Rybí trh (17.st.)

F. Snyders: Rybí trh (1616)

F. Snyders: Rybí trh (1618)

rybník - pozri *Bethesda, Siloe/Šiloah*

K. F. Lessing: Lesnatá krajina s rybníkom (1864)

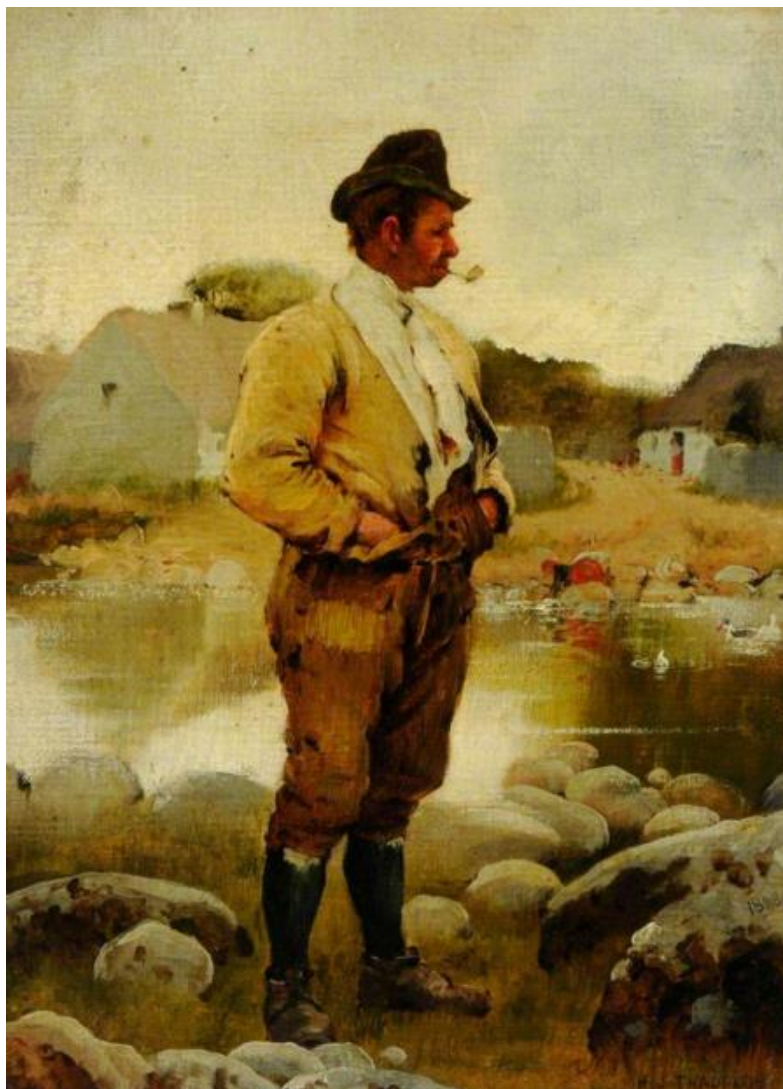
C. Monet: Farma v Normandii (1863)

B. Iványi-Grünwald: Dve nahé ženy pri nádrži (1900)

A. Kalvoda: Krajina s rybníkom (1914)

H. J. Thaddeus: Írsky sedliak (1888)

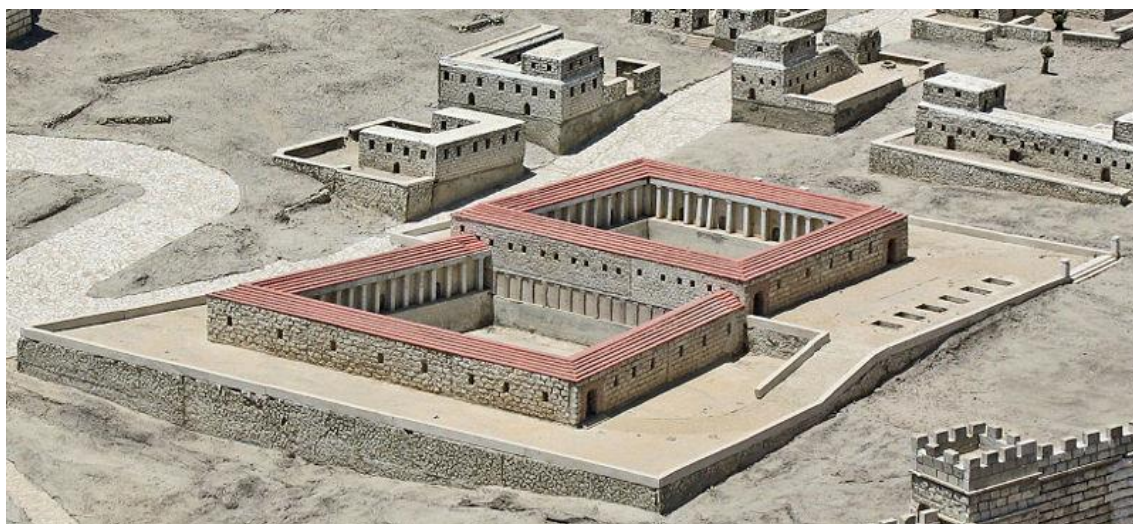
V. Hložník: Večerný Svederník (1947)

Rybník Bethesda/Uzdravenie chorého v Bethesde - (*Ján 5,1-5*); dejiskom zázraku je rybník *Bethesda* v Jeruzaleme; na tomto mieste zvykli ležať chorí, lebo sa verilo, že voda z rybníka má zázračne liečivé vlastnosti; čas od času sem vraj prichádzal anjel (tradične *archanjel Rafael* alebo *Gabriel* ?), rozvíril vodu, a prvý, ktorý sa v nej potom namočil, bol uzdravený; ale tomuto chorému sa nikdy nepodarilo byť prvým; Ježiš tam prišiel a poznal to na ňom; prikázal mu, aby vstal, vzal svoje lôžko a chodil, a hneď bol ten človek uzdravený; keď Ján opisuje toto miesto, píše, že u rybníka bolo „päť stĺporadií“; preto je zvyčajne stĺporadie zobrazované s nejakým architektonickým prvkom; anjel sa vznáša nad ich hlavami alebo práve čerí vodu; Kristus oslovuje ochrnutého, ktorý leží na brehu rybníka; ostatní chorí a chromí zaplňujú scénu; pozri *Kristus, Ježiš, christologický cyklus, biblia, očista/čistota; Siloe; fontána mladosti*

Hall v súvislosti s heslom *Pravý kríž*: podľa legendy bolo v rybníku Bethesda nájdené drevo zo *stromu poznania dobrého a zlého*, ktoré predtým v Jeruzaleme slúžilo ako most cez vodný prúd; preto bolo drevo vzaté a bol z neho urobený Kristov kríž (pozri *Pravý kríž/Svätý kríž*); týmto príbehom sa tak vytvára súvislý rad udalostí od prvotného *hriechu* a *vykúpenia*

https://en.wikipedia.org/wiki/Pool_of_Bethesda

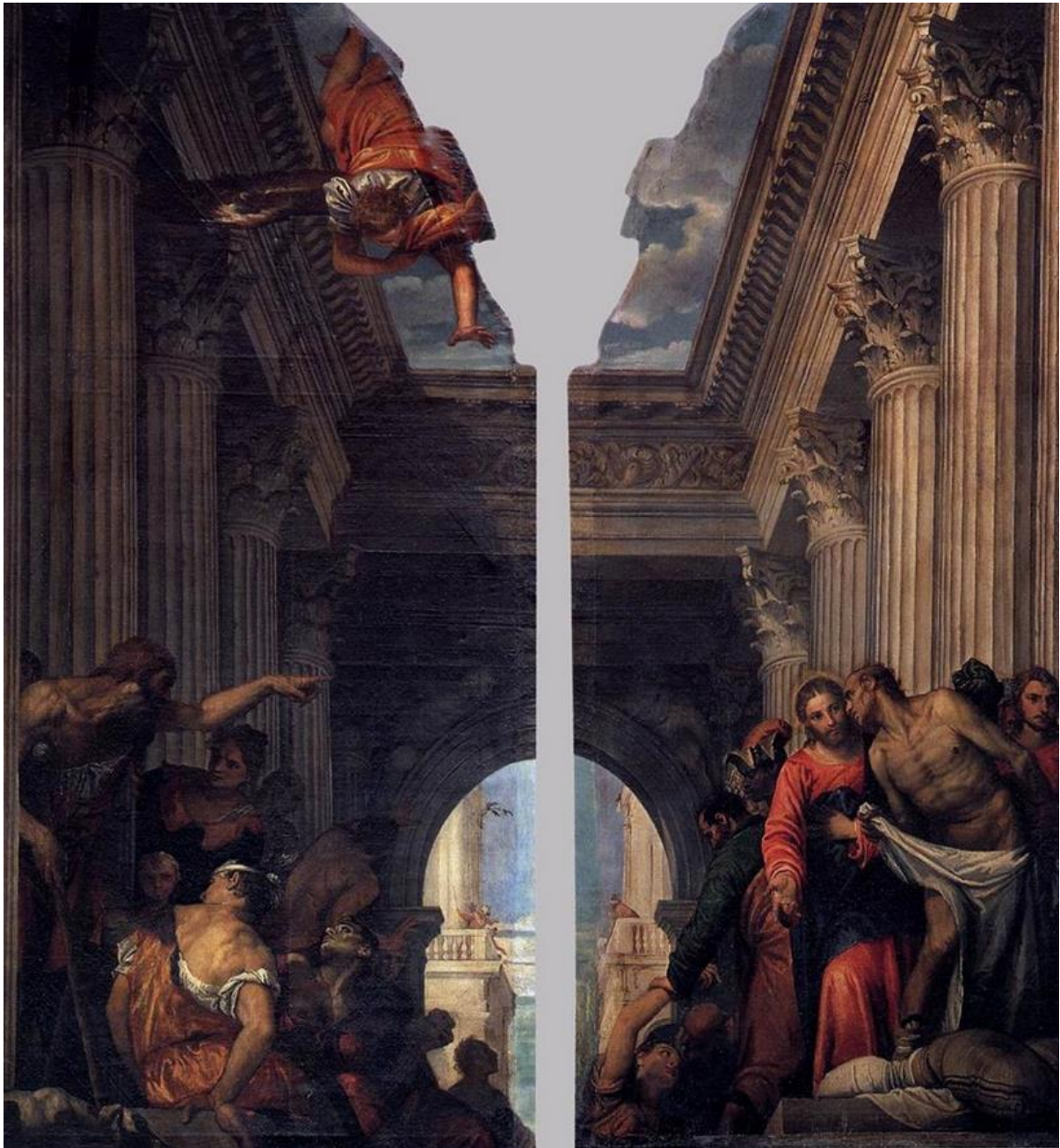
http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=iw&u=http://he.wikipedia.org/wiki/%25D7%2591%25D7%25A8%25D7%2599%25D7%259B%25D7%2595%25D7%25AA_%25D7%2594%25D7%25A6%25D7%2590%25D7%259F&prev=/search%3Fq%3D%25D7%2591%25D7%2599%25D7%25AA-%25D7%2597%25D7%25A1%25D7%2593%25D7%2590%26hl%3Dsk%26rlz%3DIC1TEUA_e_nSK466SK466&sa=X&ei=ySivUb7EOsnEtAanrICwDg&ved=0CDMQ7gEwAA

Model rybníka Bethesda z Ježišových čias

Rybník Bethesda (Codex Egbert, 990)

P. Veronese: Uzdravenie chromého pri rybníku Bethesda (1560)

J. Beuckelaer: Uzdravenie chromých v bazéne Bethesda (1562)

L. Chéron: Rybník Bethesda (1683)

P. Aertsen: Uzdravenie ochrnutého v Bethesde (1575)

W. Hogarth: Rybník Bethesda (17.-18.st.)

B. E. Murillo: Kristus pri rybníku Bethesda (1667-1670)

A. Wierix: Uzdravenie chorého v Bethesde (rytina zo série Cirkevný rok, 1575-1625)

Ch. Weigel st.: Rybník Bethesda (medirytina z Bible ectypa, 1695)

J. Tardieu (pravdepodobne), J. Restout II (predloha): Kristus lieči ochrnutého pri rybníku Betsata (kolorovaná medirytina, po 1725)

C. H. Bloch: Kristus uzdravuje chorých v Bethesde (1883)

R. Bateman: Rybník Bethesda (1877)

rybolov Zázračný - Zázračný rybolov
Rýbrcoul - Krakonoš

Ryby - lat. Pisces; *mesačné znamenie* pre 20.2.-20.3.; pozri *zverokruhové znamenia*, *astronomické symboly*; *vták* (Hall); *betlémska hviezda* (Krämer-Trenkler, Keller); *ichthys*

Becker: Ryby sú dvanástym, čiže posledným znamením *zverokruhu* a zodpovedajú tretiemu zimnému mesiacu; Slnko týmto znamením prechádza medzi 18.februárom a 20.marcom; v Rybách je povýšená *Venuša* a *Jupiter* (*Neptún*) v nich má svoj dom; Jupiter, *Saturn* a *Mars* sú dekantý priradené helénistickou *astrologiou*; Jupiter, Mesiac a Mars sú dekantý priradené indickou astrologiou; ryby sú vodné znamenie, ženské (pozri *ženský princíp*), *negatívne* (pasívne) a pohyblivé; podoba a meno rýb ako znamenia sa odvodzuje z babylonských prameňov, osobitne sa v týchto prameňoch poukazuje na väzbu medzi oboma prvkami

Biedermann: ďalšia spojitosť rýb s kresťanstvom pramení v *astrologických* okolnostiach obdobia Rýb; konjunkcia najväčších planét Jupitera a Saturna, tzv. *conjunctio aurea*, bola roku 7 pr.Kr., čo je pravdepodobne najsprávnejší dátum narodenia Ježiša Krista, bola trikrát v znamení Rýb; v tomto znamení sa takisto nachádzal aj jarný bod; Ježiš by preto mal byť prvým stelesnením obdobia Rýb; v *astrologickej* symbolike je znamenie *Rýb* posledným znamením *zverokruhu*; podľa mnohých astrologov má vládu nad práve sa končiacou svetovou érou pred nastúpením éry Vodnára; ľudom narodeným pod týmto znamením sa pripisuje snaha o *mier* a bratstvo, dokonalosť a sústredenosť a *trpezlivé* bádanie až do konca; vo zverokruhových znameniach Ryby spojené s *koralom*

Február a Ryby (stredoveký kalendár)
Február a Ryby (Hodinky Jeana de Luc, 1524)

ryby v umení - pozri *ryba*, *animalieri*, *zvieratá v umení*

[http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Fisch_\(Bildende_Kunst\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Fisch_(Bildende_Kunst))